

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง “สื่อโทรทัศน์กับการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน” ผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีวิจัยที่ใช้ในการศึกษา คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นแนวทางในการวิเคราะห์วิจัย ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อให้ทราบถึงลักษณะการใช้สื่อโทรทัศน์ของหน่วยงานภาครัฐผู้ที่มีเจตน์จำนงในการเผยแพร่ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนไปสู่ประชาชน และเพื่อทราบถึงประเด็นเนื้อหาของสื่อรายการโทรทัศน์ของหน่วยงานภาครัฐที่มีพันธกิจหน้าที่ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนว่าได้มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารในประเด็นเนื้อหาใดเป็นสำคัญ เพื่อจะได้ทราบถึงบทบาทของสื่อโทรทัศน์ในการเป็นสื่อกลางเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนจากหน่วยงานภาครัฐไปสู่ประชาชน

การศึกษาเรื่อง “สื่อโทรทัศน์กับการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน” มีแหล่งข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอข้อมูล ดังต่อไปนี้

แหล่งข้อมูล

งานวิจัยนี้ใช้แหล่งข้อมูล 2 ประเภท คือ แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร แหล่งข้อมูลประเภทเทป บันทึกภาพ แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล และสื่อเว็บไซต์

1. แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร

1.1 นำผังรายการโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ ตั้งแต่เดือนมิถุนายน-สิงหาคม 2549 มาคัดกรองหารายการโทรทัศน์ที่เป็นของหน่วยงานภาครัฐ โดยได้มีการติดต่อกับทางสถานีโทรทัศน์เพิ่มเติมเพื่อขอข้อมูลติดต่อผู้ผลิตแต่ละรายการในผัง เพื่อตรวจสอบหาผู้อำนวยการผลิตรายการที่แท้จริง

1.2 เอกสารที่มาจากไปของการจัดทำรายการ เอกสารแนะนำรายการ จากหน่วยงานจากหน่วยงานผู้อำนวยการผลิตรายการ

2. แหล่งข้อมูลประเภทเทปบันทึกภาพรายการโทรทัศน์ของหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่

เทปบันทึกภาพรายการโทรทัศน์ของหน่วยงานภาครัฐผู้มีเจตน์จำนงค์ที่จะทำการสื่อสารเนื้อหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนผ่านช่องทางสื่อโทรทัศน์ไปสู่ประชาชน โดยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาของแต่ละรายการจากจำนวนรายการโทรทัศน์ของหน่วยงานภาครัฐที่ปรากฏตามช่องสถานีโทรทัศน์ทั้ง 6 ช่อง รวมทั้งสิ้น 82 รายการ ซึ่งผู้วิจัยได้พบว่ารายการโทรทัศน์ที่จัดทำโดยหน่วยงานภาครัฐที่ได้นำเสนอเนื้อหาที่มุ่งเน้นและส่งเสริมการพัฒนาคนที่ยั่งยืนอย่างจริงจังมีอยู่ 8 รายการ ได้แก่

รายการ	หน่วยงาน/ สังกัด
1) รายการรวมพลัง สร้างสุข	ของ สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ (สปรศ.) ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับ สถาบันพัฒนาองค์กร/ชุมชน (พอช.) ในสังกัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
2) รายการ ก้าวไกลกับกรมวิชาการเกษตร	ของ กรมวิชาการเกษตร, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
3) รายการ ภูมิปัญญาแพทย์แผนไทย	ของสำนักงานการศึกษานอกโรงเรียน, กระทรวงศึกษาธิการ
4) รายการ สมองซีกซ้าย	ของ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, กระทรวงศึกษาธิการ
5) รายการ เวทีธรรม	ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กระทรวงศึกษาธิการ
6) รายการ รากแก้วประชาธิปไตย	ของ สถาบันพระปกเกล้า องค์กรมหาชนในกำกับของประธานรัฐสภา
7) รายการ ด้วยลำแข้ง	ของ สำนักงานพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชน, สำนักนายกรัฐมนตรี
8) รายการ SML ก้าวเข้าสู่ชุมชน	ของ สำนักงานพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชน, สำนักนายกรัฐมนตรี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร (Documentary Research)

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ผังรายการออกอากาศของทุกช่องสถานีรวมทั้งหมด 6 ช่อง ได้แก่ช่อง 3, ช่อง 5, ช่อง 7, ช่อง 9, ช่อง 11 และช่องไอทีวี (ทีไอทีวี) แล้วนำมาศึกษาเพื่อหากลุ่มรายการโทรทัศน์ที่มีผู้ผลิตเป็นหน่วยงานภาครัฐ โดยได้มีการตรวจเช็คข้อมูลร่วมกับทางฝ่ายสถานีโทรทัศน์ถึงหน่วยงานผู้ผลิตรายการที่แน่นอนอีกครั้ง ก่อนดำเนินการติดต่อทางจดหมายเพื่อแนะนำตัวและขอข้อมูลรายการตามที่ต้องการ รวมถึงข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในครั้งนี้

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลประเภทเทปบันทึกภาพ (Electronics media research)

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเทปบันทึกภาพรายการออกอากาศ โดยติดต่อขอเทปรายการไปยังหน่วยงานผู้อำนวยการผลิตโดยตรง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์วิจัยเรื่อง “สื่อโทรทัศน์กับการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน” ผู้วิจัยจะนำรายการที่ได้ศึกษาและคัดเลือกแล้วว่ามีเนื้อหาสาระตรงประเด็นและเกี่ยวข้องกับการพัฒนาตนเองที่ยั่งยืนมากที่สุดรวมทั้งสิ้น 9 รายการ มาศึกษาวิเคราะห์ถึงลักษณะและรูปแบบการใช้สื่อโทรทัศน์ของหน่วยงานภาครัฐ โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับการจำแนกประเภท, รูปแบบและเนื้อหา รายการโทรทัศน์มาประกอบการวิเคราะห์วิจัย ในขณะที่จะใช้แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทของสื่อมวลชนในการทำหน้าที่เป็นตัวกลางเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารไปสู่ประชาชน (Mediated Role) แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของการสื่อสารเพื่อการพัฒนา มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ลักษณะของการใช้สื่อโทรทัศน์ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานภาครัฐ แนวคิดการจำแนกประเภท รูปแบบและเนื้อหาของรายการโทรทัศน์ และแนวความคิดเกี่ยวกับการกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda Setting) มาวิเคราะห์วิจัยถึงประเด็นเนื้อหาของรายการโทรทัศน์ว่าได้นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนมุ่งเน้นในประเด็นใดเป็นสำคัญ